

TAMPEREEN KAUPUNKI

Hyvinvoinnin palvelualueen näkymät vuoteen 2019

Valtuuston talous- ja strategiaseminaari 4.6.2018

Johtaja Taru Kuosmanen

AL 29.5.2018

Sote painaa Tampereen taloutta miinukselle

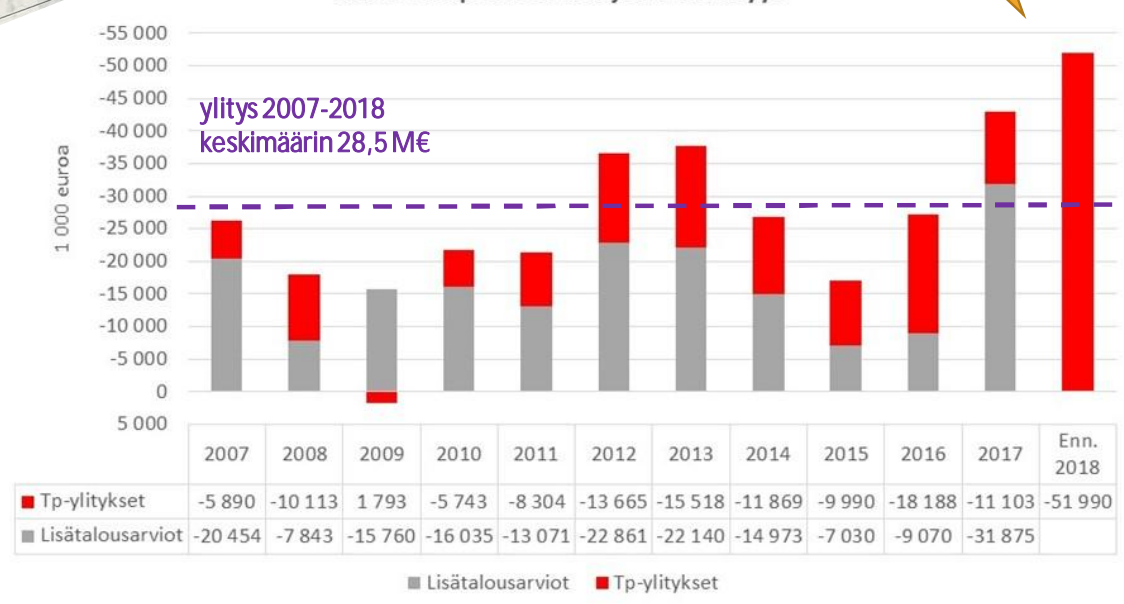
● Tampereen sosiaali- ja terveystalouden ennustetaan ylittävän tänä vuonna budjetin noin 50 miljoonalla eurolla. Talousjohtajan mukaan nyt joudutaan tekemään kovia päätöksiä.

● Poliitikot päättävät, korjataanko vaje enemmän leikkauksilla vai veronkorotuksella. **UUTISET 44**

TA-pohjan korjaaminen on tärkeää myös vuoden 2019 talousarvion realistisuuden vuoksi.

Tilanteen johdosta tullaan esittämään lisätalousarviota ennustettujen ylityksien kattamiseksi.

Soten alkuperäisen budjetin riittävyys

ylitys 2007-2018 keskimäärin 28,5 M€

Tampereen sote-menoissa iso ylitysuhka

● Tampereen sosiaali- ja terveystalouden ennustetaan ylittävän tänä vuonna noin 50 miljoonalla eurolla.

Heidi Pesonen Aavalehti

Tampereen sosiaali- ja terveystalouden talousarvio on ylittymässä tänä vuonna noin 50 miljoonalla eurolla. Samalla kuluvan vuoden tilin tulos on jäämässä huomattavan alijäämäiseksi. Kaupunginhallituksen esittämällä todetaan, että alustavat arviot palvelutarpeen ja menojen kasvusta sekä veronkorotuksen kehityksestä ovat huolehtittavat. Sosiaali- ja terveyspalveluista vastaava apulaispormestari Johanna Loukaskorpi (sd.) kertoo, että ylityksestä suurin on tulossa erikoissairaanhoitosta, jossa ylitysuhka on yli 20 miljoonaa. Muuten menot ovat ylittymässä tasaisesti eri palvelualueilla, eniten ikäihmisten palveluissa.

Tehostaminen ei riitä

Palvelutarpeen kasvua selittävät esimerkiksi ikäihmisten määrän ja kaupungin väkimäärän kasvu. Lisäksi ihmisten elinikä pitenee ja juuri viimeisinä vuosina tarve sote-palveluille on usuttu suuri.

– Ylitysuhkaa ei saada millään taklata sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintaa tehostamalla tai asiakasmaksuja korottamalla. Hukan niillä pystytään vaikuttamaan, mutta kyllä tämä vastisi veronkorotuksen, Loukaskorpi sanoo. Hän jatkaa, että Tampereella ei ole viimeiseen 30 vuoteen budjetoinut sote-menoja todellisten menojen mukaan.

Tilanne näyttyy nyt aiempia vuosia rajuimpana paitsi siksi, että palvelutarpeen kasvu on ollut aiempia isompaa,

TAMPERE

Iso alijäämä

● Tampereella valmistetaan vuoden 2019 talousarviokehitystä päätöksenteon valitsemassa tilanteessa. Alustavat arviot palvelutarpeen ja menojen kasvusta suhteessa veronkorotuksen kehitykseen ovat huolehtittavat.

● Sosiaali- ja terveystalouden vuoden 2018 talousarvio on ylittymässä noin 50 miljoonalla eurolla huolimatta tehostamistoimenpiteistä.

● Kaupungin vuoden 2018 tilikauden tulos on jäämässä huomattavan alijäämäiseksi.

● Lisäksi viimeksiä kasvavan kaupungin investointitaso pysyy edelleen hyvin korkeana.

”Veroja ei haluttaisi korottaa, mutta ei puuttua palveluihinkaan. On todennäköistä, että joudutaan tekemään molempia.”

JUKKA MÄNNIKÖ talousjohtaja

hin lisättiin talousarviovuorokaudella 31 miljoonaa euroa. Tältä summasta kuitenkin lisätyt talousarvioon. Tästä syystä odotettavissa oli, että tänäkin vuonna budjetti ylittyi.

”Vakava paikka”

Tampereen kaupungin talousjohtaja Jukka Männikkö sanoo, että ylitysuhan suuruus on kuitenkin ylitys.

– Se on tällainen erityisen iso ongelma. Kaupunginhallituksen ja valtuuston on nyt otettava kantaa, mitä tehdään. Veroja ei haluttaisi korottaa, mutta ei puuttua palveluihinkaan. On todennäköistä, että joudutaan tekemään molempia, Männikkö sanoo.

Mikäli veroja päädyttäisiin korottamaan, saadaan yhden prosenttiyksikön veronkorotuksella noin 36 miljoonaa euroa. Sekäkin ei siis vielä riittäisi kattamaan ennustettua ylitystä ilman, että samana aikana palveluista leikataan.

Koska vaje kokonaisuutensa on lähempänä 50:tä miljoonaa euroa, vastaisi se 1,75 prosenttiyksikön korotusta.

Männikkö viesti päätäjille on se, että tilanteeseen perhdyttäisiin huolellisesti ennen kuin lyödään lukkoon kaistoja siitä, mitä voidaan tai ei voida tehdä.

– Tämä on vakava paikka. Nyt ei ole mahdollista mennä enää eteenpäin ilman, että tehdään isoja muutoksia. On päätäjien tehtävä arvioida, mitä tehdään: otetaanko enemmän palveluista vai kirstutäänkö enemmän verotusta. Se on sellainen asia, jonka edessä nyt vain ollaan, Männikkö summaa.

myös siksi, että sote-palvelut ovat nyt yhden lausunnon alla. Aiemmin ne olivat jakaneet lasten ja nuorten palveluiden sekä terveyden ja toimintakykyä ylläpitävien palveluiden lausunkuntien alle.

Viime syksynä sote-palvelut

Kaupungin kasvu ja palvelutarpeet

Lähtökohta

Vuoden 2017 tilinpäätöksen perusteella sote-palvelujen ylityshukka oli noin 30 M€.

Tp- ennusteen mukainen nettomenojen kasvu vuonna 2018 on +4,0 %.

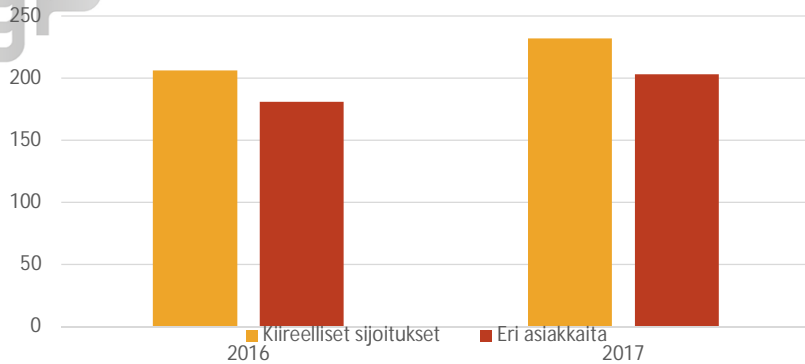
Menojen kasvuun vaikuttaa kunta-alan palkkaratkaisun lisäksi asiakasmäärän ja palvelutarpeen kasvu

Kasvulukuja tietyissä palveluissa	Muutos
Väestön määrä 2015 -> 2017 (2v)	+6 735 (3,0 %)
Yli 75 v määrä 2015 -> 2017 (2v)	+1 047 (5,8 %)
Lastensuojelun kiireelliset sijoitukset (kk 1-4)	+14 / +20 %
Kotihoidon palvelutunnit (kk 1-4)	+6 829 / +4,2 %
Tehostetun palveluasumisen vrk (kk 1-3)	+5 485 / +4,3 %
Omaishoidon tuen asiakkaat > 21 v (kk 1-4)	+82 as / +8,6 %
Pshp:n avohoitokäynnit (kk 1-4)	+6 665 / +7,0 %
Pshp:n hoitajaksot (kk 1-4)	+484 / +5,7 %
Terveysasematoiminnan hoitokontaktien lukumäärä (kk 1-4)	+6 640 / + 5 %
Vammaispalvelujen asiakasmäärä (kk 1-4) henkilökohtaisen avun palvelut palveluasuminen yht.	+220 / +24 % +23 / +9 %
Ehkäisevää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet (kk 1-4)	+467 / +48,3 %
Palvelusetelipäivähoidossa lapsia 31.3	+348 / +51,5 %
Perusopetuksen oppilasmäärä, syksy 17>18	+600 / +3,6 %

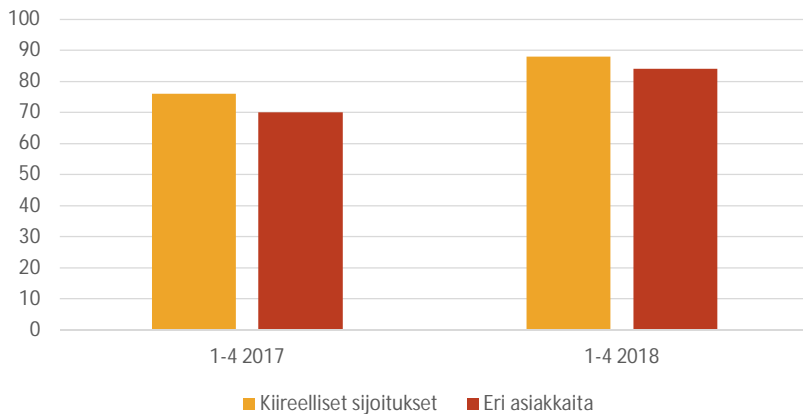
Tp-ennusteen ylitys 4/2018	M€
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	-8,7
Ikäihmisten palvelut	-9,3
Erikoissairaanhoido	-22,8
Vastaanottopalvelut	-5,9
Psykososiaalisen tuen palvelut	-5,3
SOTELA	-52,0
Varhaiskasvatus	-3,3
Perusopetus	-1,5
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	+0,4
SIKULA	-4,5
PALVELUALUE YHT.	-56,5

ESIM. KIIREELLISET SIOITUKSET

Kiireelliset sijoitukset koko vuosi

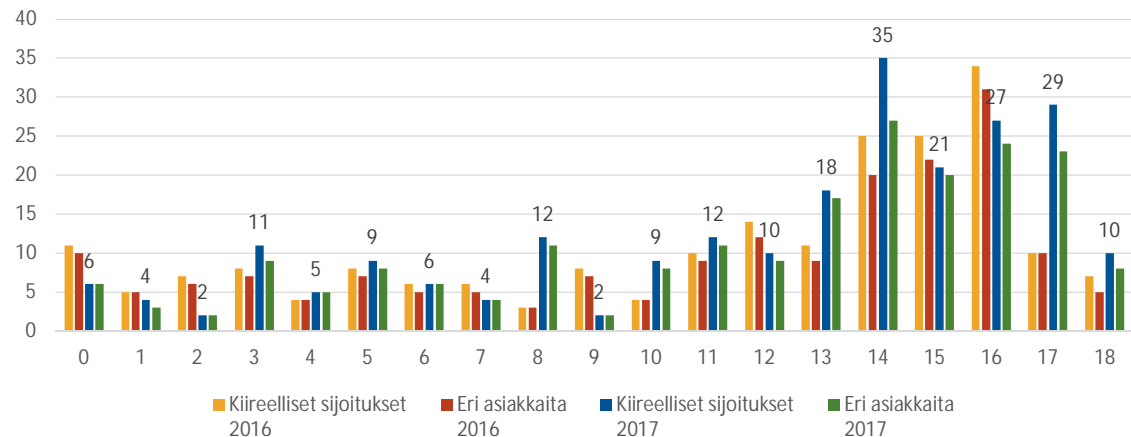
Kiireelliset sijoitukset tammi-huhtikuu

Lastensuojelun sijaishuollon menojen kasvu johtuu **kiireellisten sijoitusten kasvusta**, jota on kestänyt jo kaksi vuotta. Vv. 2016 - 2017 sijoitukset kasvoivat kokonaisuudessaan 13 %. Tammi-huhtikuun aikana vv. 2017 - 2018 kiireelliset sijoitukset kasvoivat 20 % Tampereen osalta. Vastaavaa kasvua ei ole tapahtunut lastensuojeluilmoituksissa (nousu 5% tammi-maaliskuussa) eikä huostaanotoissa (pysynyt samana).

Toimenpiteinä tehdään **selvitystyö palvelurakenteen uudistamisesta** (valmis toukokuu 2018). Palvelujärjestelmä ei pysty tällä hetkellä vastaamaan erityisesti yläkouluikäisten avun tarpeeseen. 14-16 -vuotiaita sijoitetaan eniten ja usein joudutaan sijoittamaan sama lapsi toistamiseen. **Sijaishuoltopaikkoja lisätään omaan tuotantoon (4)** jonka odotetaan tuovan asiakasprosessien parempaa hallintaa ja tehostumista (sosiaalityöntekijän työskentely helpottuu kun laitos lähellä).

Kiireellisten sijoitusten ikäjakauma 2016 ja 2017

Talousohjelman toimeenpano hyvinvointipalveluissa

- Kaikki talousohjelman toimenpiteet on vastuutettu ja niiden seuranta ja raportointi on suunniteltu. Toimenpiteiden toteutumista tarkastellaan säännöllisesti palvelualueen johtoryhmissä.
- Sote-maksujen korotukset hyväksyttiin lautakunnassa 17.5.2018. Maksujen korotukset tulevat voimaan 1.6 (käyntiluonteiset ja tasasuuruiset) ja 1.9 (asiakkaan tuloista ja palvelun määrästä riippuvat).
- Päivystysaikaisen hoidon peruuttamisen maksu on otettu käyttöön varhaiskasvatuksessa (kesäpäivystys).
- Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen avustuspäätökset (lautakunta) ja maksujen korotukset (virkamiespäätös) on tehty talousohjelman mukaisina. Vakansseja on jätetty täyttämättä talousohjelman mukaisesti.
- Huhtikuun tilinpäätösennusteessa on oletuksena, että kuluvan vuoden toimenpiteet toteutuvat suunnitelmien mukaan. Toimenpiteillä tavoitellaan yhteensä 2,1 milj. euron nettosäästöjä.
- Vuonna 2019 talousohjelman toimenpiteiden arvioitu vaikutus on 5,7 milj. euroa, mikä on huomioitu talousarviokehityksen valmistelussa.

Vuoden 2019 strategiset tavoitteet tukevat talousohjelmaa edistämällä hyvinvointia, kaupungin vetovoimaa ja toiminnan uudistumista

- **Ikäihmisten palvelujen rakennemuutosta jatketaan** pitkäaikaisesta laitoshoidosta erilaisiin asumisen palveluihin ja kotihoitoon.
- **Perheiden palvelutarpeisiin vastataan kokonaisvaltaisesti** eri palvelujen saumattomana yhteistyönä ottaen soveltuvin osin käyttöön systeminen lastensuojelutyön malli. Tavoitteena on, että lastensuojelun asiakkaiden osuus 0-17 -vuotiaasta väestöstä on enintään 5,9 %.
- **Erityistä tukea tarvitsevien työllistymisedellytyksiä parannetaan ja pitkäaikaisasunnottomuutta vähennetään.**
- **Koululaisten fyysisen toimintakyvyn paranemista edistetään ja oppimistuloksissa tavoitellaan suurten kaupunkien keskiarvoa parempia tuloksia.**
- **Kulttuuritarjonnan yleisöpohjan positiivinen kehitys turvataan vahvistamalla Tampereen vetovoimaa kansainvälisen tason kulttuuri-, matkailu-, kongressi-, tapahtuma- ja urheilukaupunkina** (mm. Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 –hanke).
- **Digitaalisten palvelujen käyttöastetta kasvatetaan hyvinvointipalveluissa.**

